

V Evropi se čudijo vznemirjanju nad CIA

Obsežno razpravljanje o CIA in njenem delu v naši državi vzbuja v svobodni Evropi pravo začudenje.

BONN, ZRN. — Razpravljanje o Osrednji obveščevalni službi — CIA in njenem nedovoljenem nadziranju lastnih državljanih vzbuja v Zvezni republiki Nemčiji, pa tudi drugod v svobodni Evropi začudenje. V Evropi vedo, da se tam take stvari redno dogajajo, da vlade nadzirajo določene skupine in njihove pripadnike, ki se zdijo nevarni notranjemu redu in miru.

Zato se v Evropi nihče od kakem takem odkritju ne razburja prehu. V Parizu so lani odkrili prisluškovalne aparate policije v uredniških prostorih lista Le Canard Enchaîné, ki se je spuščal v vedno nove napade na vlado. V Rimu so pred nekaj leti odkrili delovanje vojaške obveščevalne službe doma, torej nekaj sličnega kot sedaj v ZDA, pa to ni povzročilo tolikšnega razburjanja.

Tudi v Veliki Britaniji varnostne službe pazijo nad vsemi, ki jih smatrajo za nevarne. Trenutno je njihova glavna pažnja usmerjena na Irsko Republikansko Armado — IRA. Angležem se to zdi razumljivo in potrebno za njihovo lastno varnost!

V Zvezni republiki Nemčiji so lani razkrili, da je obveščevalna služba imela na svojih spiskih za nadziranje 52 politikov, med njimi bavarskega političnega voditelja Josepha Straussa in Egona Bahra, vodnika Brandtove vzhodne politike. Kljub temu je uspelo Guenterju Guillaumeu, vohunu Vzhodne Nemčije, priti v neposredno bližino kanclerja Brandta, kjer je imel nekaj časa dostop do skoraj vseh državnih tajnosti.

"Mlada hrvaška vojska" streljala na letalo v Parizu?

NEW YORK, N.Y. — Skupina, ki se imenuje sama "Mlada hrvaška vojska", je tod izjavila, da je ona odgovorna za napad na letalo na letališču Orly pri Parizu pretekli ponedeljek. Francoska policija je v Parizu v zvezi z napadom prišla večje število Arabcev, ki so znani po svoji pripadnosti palestinski zadevi, pa jih nato izpustila.

Jugoslovanske oblasti v Beogradu so izjavile, da ne verjamejo, da bi imeli pri napadu na letalo kako vlogo hrvaški "ustaše", da dodale, da bodo vso zadevo še preiskale.

Francoske oblasti so mnenja, da je bil napad namenjen izraelskemu letalu in da so ga organizirali palestinski gverilci. "Črni september" je sam izjavil, da je bil napad del njegove skupine. Jugoslovansko letalo DC9 naj bi bilo zadeto po nesreči.

Vremenski prerok

Večinoma oblačno z naletavanjem snega. Najvišja temperatura okoli 27 F (3 C). Jutri postopna razvedritev. Danes verjetnost padavin 70%, ponoči 50%, jutri 10%.

Novi grobovi

Anton Zupančič
Umrli je Anton Zupančič po domače Bajtkov, 18300 La Salle Ave., star 80 let in rojen v Sadini vasi pri Žužemberku v Sloveniji. Zapuška žena Roso in sina Franka. Na mrtvaškem odru je v Jakubs pogrebni zavodu na 938 E. 185 St. Čas za kropljenje je danes od 2. do 4. ure popoldne in od 7. do 9. ure zvečer. Pogreb bo jutri, v petek ob 9.30 v cerkev Our Lady of Perpetual Help na Neff Rd., nato na pokopališče Vernih duš. Pokojni je bil zaposlen 50 let pri Erie Lackawanna železnici vse do svoje upokojitve.

Frank J. Jancher
V ponedeljek je umrl po dolgi bolezni 81 let stari Frank J. Jancher z 2124 Miami Road v Euclidu, samski, brat pok. Josepha, Josephine Champa, Alice Kaprol in pok. Ann Kaprol, rojen v Jamestownu, N.Y. kot sin pok. Franka in pok. Ane Jancer. V Cleveland se je preselil v otroški dobi in bil kasneje zaposlen pri Lake Cabinet Company v Mentorju, Ohio, kot voznik tovornjaka vse do svoje upokojitve. Privatni pogreb je iz Železovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. danes zjutraj ob 8.15, v cerkev Marije Vnebovzete ob 9., nato na Kalvarijo.

Sultan iz Omana kupuje orožje v ZDA

WASHINGTON, D.C. — Omanski vladar sultan Qabus ben Said je pretekli petek tekot svojega obiska v ZDA bil tudi na razgovorih v Pentagonu z obrambnim tajnikom J. Schlesingerjem o nakupu orožja za svojo državo v ZDA.

Po razgovoru v Pentagonu je dejal sultan, da ima namen kupiti ameriška vojaška letala "v bodočnosti", da pa trenutno potrebuje protitankovske rakete.

Oman zavzema 82.000 kv. milj površine v jugovzhodni Arabiji in ima okoli 750.000 prebivalcev. Če nekaj časa se vlada trudi za stritje upora v zahodni pokrajini Dofar, ki ga podpira marksistična vlada iz sosednje Južne Jemene.

V zemlji so le omejene količine olja, kot so omejene količine rudnin, pa smo do arabskega bojkota olje trošili, kot da ga ne more nikoli zmanjkati. Njegovo rabo smo raztegnili na področja, kjer ni bilo treba, ker je bilo olje poceni in njegova raba čistejša in pripravejša.

Naše elektrarne so uporabljale premog, gradili smo jedrsko, pa se preusmerili na olje, ki je bilo poceni in ga je bilo dovolj. Premog je v naši državi že davno nehal služiti kot sredstvo za gretje domov, kaj šele za gretje štedilnikov.

Imeli smo obširno mrežo železniških prog, potniški in tovorni vlaki so dobro oskrbovali promet, naša mesta so imela obsežna in dobro organizirana množična javna prometna sredstva, potovanje na njih je bilo dosti hitro in varno.

Ta položaj se je začel spreminjati, ko se je v začetku stoletja pojavil avtomobil kot novo prometno sredstvo, javna množična prometna sredstva so začela hirati, ko je o-

Demonstracije proti Jugoslaviji v Prištini

Albanski nacionalisti so v glavnem mestu Kosmeta demonstrirali proti Jugoslaviji za združitev z Albanijo.

CLEVELAND, O. — Po vesteh iz zanesljivih virov, kot poroča Reuter iz Beograda, so jugoslovanski varnostni organi prijeli preko 100 ljudi v Prištini, glavnem mestu Kosmeta, avtonomne pokrajine, sestoječe iz Kosova in Metohije, SR Srbije, v zvezi s protijugoslovanskimi demonstracijami.

Demonstranti, večinoma študentje, so obtoževali Tita in Jugoslavijo preganjanja in kritizirali vodnika Komunistične partije za Kosovo. Demonstracije naj bi se začele na univerzi v Prištini in naj bi na njih zahtevali "Veliko Albanijo", kateri bi se naj pridružio Kosovo in drugi deli Jugoslavije z albansko narodno večino.

Albanski nacionalizem na Kosovu je bil že dalj časa v močnem porastu in tamkajšnji Srbi so se pritoževali nad "albanskim nasiljem" nad njimi. Do zapostavljanja srbskega dela prebivalstva je prihajalo ponovno tako v javni upravi kot v šolstvu. Albanski nacionalisti naj bi po albanskih trditvah hoteli Kosovo spremeniti v izključno albansko pokrajino. Za Srbe je Kosovo izrednega narodnega pomena, ker se je tam vršila odločilna bitka, ki pomeni konec srednjeveške srbske države. Srbi se Kosovu niso pripravljali odpovedati, zato je verjetno, da bo tam prihajalo do novih ostrih trenj med njimi in Albanci.

Sen. Henry Jackson se temeljito pripravlja

WASHINGTON, D.C. — Sen. Henry Jackson, demokrat iz države Washington, je med vodilnimi demokratskimi predsedniškimi kandidati leta 1976. Čeprav še ni svoje kandidature ni objavil, je baje nabral v svoj volivni sklad že 1.1 milijon dolarjev.

bižno oglaševanje ustvarjalo v Amerikancu prepričanje, da brez avtomobila ni življenja, vsaj ne "ameriškega". Postopno so osebni vlaki zginili iz naših železniških prog in celo dober del tovornega prometa na daljavo so prevzeli tovornjaki. Za te in za osebni avtomobilski promet smo v letih po drugi svetovni vojni zgradili obsežno mrežo avtomobilskih velecest. Oljna in avtomobilska industrija sta si meli roki, obe sta odlično uspevali.

Prvi so prišli do spoznanja, da s takim razvojem ni nekaj v redu, v Los Angelesu, ko so avtomobilski izpušni plini pomagali ustvarjati škodljivi "smog", kadar ni bilo vetra. Spoznanje se je širilo in vedno več ljudi se je začelo nestrno boriti za čistočo ozračja, za ohranjanje okolja.

V Evropi in na Japonskem so imenovali ameriške avtomobile "cestne ladje" in niso mogli razumeti naše potratnosti in "okusnosti".

Prišla je izraelsko-arabska vojna v oktobru 1973 in z njo

Brezposelnost v Kanadi porasla na 6.1%

OTTAWA, Kan. — Brezposelnost v Kanadi je v decembru porasla na 6.1%, med tem ko je bila v novembru še na 5.5%.

Kralj Fejsal utrjuje novo arabsko edinstvo

Savdski kralj se bo po obisku v Siriji podal v Jordanijo in v Egipt.

DAMASK, Sir. — V torek je priletel sem na večdnevni uradni obisk savdski kralj Fejsal, ki velja za nekakega voditelja islamskega sveta kot čuvár svetih mest Meke in Medine, pa si je v zadnjem letu povečal svoj vpliv in ugled tudi zaradi bilijonov dolarjev, ki mu jih prinašajo bogati viri olja. Savdskega kralja je navdušeno pozdravljalo na sto tisoče Sirijcev, ko se je v družbi s predsednikom Asadom vozil z letališča v mesto.

Fejsalov obisk naj bi utrdil arabsko edinstvo v boju proti Izraelu. "Arabska edinstvo je dejstvo," je kričal napovedovalec radia Damask, ko se je Fejsal z Asadom vozil v glavno mesto Sirije.

Predsednik Sirije Asad je podarjal arabsko edinstvo kot edino pot za doseg arabskega umika zasedenih arabskih krajev in priznanja pravic palestinskega ljudstva. Fejsala spremlja na poti njegov brat in verjetni naslednik princ Fahd ibn Abdel Aziz, savdski notranji minister. Savdski kralj si je danes ogledal orožje, ki ga je Siriji poslala Sovjetska zveza, on pa ga ji je plačal. Fejsal bi, kot trdijo, rad zmanjšal vpliv Sovjetske zveze v arabskem svetu. Kot veren musliman je hud nasprotnik komunizma.

Poleg razgovorov z Asadom je Fejsal govoril v Damasku tudi z vodnikom Palestinske osvobodilne organizacije Yasirom Arafatom. Iz Damaska poleti Fejsal v Aman v Jordaniji, nato pa v Aswan v Egipt na dvodnevne razgovore s predsednikom Egipta Sadatom, ki se je v začetku meseca razgovarjal z iranskim šahom, novim podpornikom arabskih zahtev do Izraela.

z a p o r a arabskega olja za ZDA in ostali svobodni svet, ki je kazal naklonjenost Izraelu. ZDA in z njimi ves svet, ki jim je sledil v motorizaciji, v lastovanju avtomobila kot neke temeljne potrebe in ne le nujnega prevoznega sredstva, so nenadno spoznali, v kakšno nevarno položaj so zašli po svoji lastni nepremišljenosti. Pri nas v ZDA je vse še nekam šlo, ko imamo doma večji del olja, ki ga potrebujemo, zahodna Evropa in Japonska pa sta postali naravnost panični. Klonili sta pred Arabci in umaknili vsa-ko podporo Izraelu.

Dobro del gospodarstva industrijsko razvitih držav slovi na avtomobilski industriji, ki se je znašla sedaj v zastoju. V težave so zašle petrokična in tekstilna industrija, ki zavisijo od olja, prizadeta je bila industrija umetnih gnojil.

Geologi so svet že dolgo opozarjali, da so zaloge olja v zemlji omejene, da moramo z njimi varčevati. Nihče ni maral poslušati, živeli smo dalje

STANJE UNIJE NI DOBRO

Predsednik ZDA Gerald R. Ford je včeraj poročal Kongresu o stanju Unije in ugotovil, da to ni dobro. "Milijoni Amerikancev so brez zaposlitve, gospodarski zastoj in inflacija uničujeta denar milijonov drugih. Cene so previsoke in prodajanje blaga prepočasno," je razlagal predsednik Ford.

WASHINGTON, D.C. — Po ustaljeni navadi in v okviru zvezne ustave je predsednik Gerald R. Ford včeraj poročal novemu, 94. Kongresu, ki se je dan preje sestal na svoje zasedanje, o položaju naše dežele. Ugotovil je, da ta ni dober, ker je na milijone Amerikancev brez dela, ker nas tare gospodarski zastoj in inflacija uničujeta vrednost našega denarja, ker so cene previsoke in ker je prišlo do zastoja v trgovini. "Letos bo v zveznem proračunu okoli 30 bilijonov dolarjev primanjkljaja, prihodnje leto verjetno 45 bilijonov. Naš narodni dolg bo presegel 500 bilijonov. Zmogljivost in produktivnost naših tovarn ne raste dovolj naglo. Odvisni smo od drugih v oskrbi z energijo," je dejal predsednik Ford.

Poročilo predsednika Forda Kongresu in vsej deželi je bilo stvarno, brez nepotrebnih olepšavanj in omiljevanj. Bilo je v pogledu domačega gospodarskega stanja najneugodnejše, kar jih je Kongres slišal po drugi svetovni vojni. Ford je sam dejal, da ob takem poročilu ne pričakuje ploskanja in priznanja. Kljub temu je bilo njegovo 40 minut dolgo poročilo devetkrat prekinjeno s ploskanjem, ki pa je bilo v glavnem omejeno na republikansko stran v zbornici.

Težavni položaj predsednika ni oplašil, nasprotno, v svojih predlogih je naznačil z zaupanjem pot, ki naj privede našo deželo iz sedanjih gospodarskih stisk v novo blagostanje. Kazal je trdno zaupanje v bodočnost naše dežele in naroda, ki se pripravljata na praznovanje 200-letnice obstoja ZDA. Predsednik Ford je prepričan, da bo iz sedanjih nadlog izšla močnejša in trnejša, kot je bila kdajkoli prej, kot se je to dogajalo vedno v preteklosti.

Predložil je vrnitev 12% plačanih zveznih dohodninskih dav-

kov za leto 1974 do največ \$1.000 V slučaju, da bo Kongres to odobrila, bodo ti vrnjeni v dveh obdobjih, v maju in v septembru. Znižanje naj bi vrnilo posameznikom okoli 12 bilijonov dolarjev, 4 pa podjetjem, ki bi naj ta denar uporabila za povečanje in izboljšanje svojih naprav.

Predsednik hoče omejiti porabo olja v tekočem letu za 1 milijon sodov dnevno. V ta namen hoče povišati njegovo ceno pri sodu postopno za \$3, kar bi naj privedlo do podražitve gasolina za nekako 10 centov pri galonu. Z uvedbo carine na uvoz olja in trošarine na domače olje bi zvezna blagajna dobila kakih 30 bilijonov dolarjev letno. Ta denar hoče predsednik vrniti ljudem in gospodarstvu z znižanjem davkov v tekočem letu.

Celoten gospodarski program je bil sprejet tako v Kongresu kot v javnosti s prenekanterimi dvomi in pomisleki. Predvsem je veliko odpora proti podražitvi gasolina in drugih oljnih izdelkov. Nasprotniki tega povišanja trdijo, da bi to pomenilo povečanje inflacijski pritisk in bi prizadelo v prvi vrsti tudi najbolj revne, ki to najtežje nosijo.

Kongres bo po vsem sodeč predsednikov program temeljito predelal in ga uzakonil "po svoji podobi" ne po predsednikovi. Kongresni vodniki so povabljali danes v Belo hišo na razgovor o programu in o njegovi zakonitvi. Predsednik Ford je dejal, da je potrebno sodelovanje Kongresa in Bele hiše v skladu potreb in želja celotne dežele.

CIA zagrešila le malo število prekrškov?

WASHINGTON, D.C. — Obrambni tajnik J. Schlesinger je tekot pričevanja pred posebno komisijo, ki preiskuje delovanje Central Intelligence Agency — CIA (Osrednje obveščevalne službe), dejal, da gre stvarno le za "malo število prekrškov", če pregledamo delovanje te agencije skozi vso dobo njenega obstoja.

Poleg Schlesingerja sta pričala tudi W. Colby, sedanjí direktor CIA, in R. Helms, nekdanji direktor CIA, sedaj poslanik ZDA v Iranu.

Predsednik komisije N. A. Rockefeller je dejal, da je edini cilj preiskave dognati resnico. Zaslješevanja se bodo nadaljevala prihodnji ponedeljek.

Obrambni tajnik ZDA o uporabi vojaške sile na Srednjem vzhodu

WASHINGTON, D.C. — Na tiskovni konferenci je obrambni tajnik James Schlesinger na vprašanje o morebitni uporabi ameriške vojaške sile v zvezi oskrbe z oljem odgovoril, da je področja oljnih virov mogoče zasesti, da pa na kaj takega ne računa.

Uporaba vojaške sile bi v tem pogledu prišla v poštev le v res skrajni stiski, katere zdaj nihče ne predvideva, je dejal Schlesinger.

Ženska na čelu NAACP

NEW YORK, N.Y. — Narodna zveza za napredek barvnih ljudstev — NAACP si je izbrala prvič predsednico. Na čelo or-

Iz Clevelanda in okolice

Seja — Društvo Ribnica št. 12 ADZ ima v nedeljo ob 9.30 dopoldne svojo redno sejo v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue v običajnih prostorih.

Črnka glavni mestni javni tožitelj

Mestni župan R. J. Perk je včeraj imenoval za glavnega mestnega tožitelja črnko, odvetnico Almeto A. Johnson. Svoje mesto bo nastopila 15. februarja.

Mestni svet bo odobril odpust 170 policajev

Predsednik mestnega sveta G. Forbes je včeraj izjavil, da bo mestni svet odobril odpust 170 mestnih policajev v zvezi z županovim predlogom nujne omejitve mestnih izdatkov. Policijska organizacija, ki je prej objavila kampanjo za zmanjšanje števila mestnega sveta za več kot polovico, je nato izjavila, da take kampanje ni nikdar mislila začeti in jo ni začela. Njeno objavo so "napačno razumeli".

Zadnje vesti

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Ford bi rad s svojim načrtom o oskrbi z energijo dosegel popolno neodvisnost ZDA od tujine v tem pogledu do leta 1985.

WASHINGTON, D.C. — Cene na debelo so v decembru padle za 0.5%, kar pomeni očitno popuščanje inflacije. V istem času je industrijska produkcija padla za 2.8%, očiten znak zastaja v gospodarstvu.

DETROIT, Mich. — Prodaja avtomobilov je v začetku letošnjega leta za povprečno 33% manjša, kot je bila lani. Menneral Motors je prepričana, da se bo položaj izboljšal in je objavila, da ne bo omejevala produkcijo preko že objavljenih ukrepov.

WASHINGTON, D.C. — Demokratiški politični odbor je včeraj odklonil načelstvo kong. W. Haysu iz Ohia in W. Patmanu iz Teksasa. Prvi je bil na čelu Domovega odbora za javno upravo, drugi pa na čelu Domovega odbora za banke in denar.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Ford je včeraj v svojem poročilu pred Kongresom zahteval bolj proste roke v vodenju mednarodne politike in označil kongresno zakonsko omejevanje za vzrok sovjetske odpovedi trgovinske pogodbe iz leta 1972.

WASHINGTON, D.C. — Direktor CIA Colby je priznal da je CIA spravila svoje zaupnike v skupine protivojnih aktivnosti in raznih skrajnežev, pa označil očitke o "množičnem" nadziranju prebivalstva ZDA za neosnovane.

LIZBONA, Port. — Zastopniki vlade so se sporazumeli z vodniki črnih uporniških gibanj v Angoli, da naj ta postane neodvisna 11. novembra letos.

WASHINGTON, D.C. — Pravo sodni tajnik W. Saxbe je razkril, da je Bela hiša prve mesece močno pritisкала nanj, da bi omejil preiskavo posebnega javnega tožilca Leona Jaworskega o Watergate zadevah, čemur pa se je on vstrajno in uspešno upiral.

ganizacije je bila izvoljena 55 let stara odvetnica Margaret B. Wilson iz St. Louisa, Mo.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Wed., Sat., Sun., and holidays, 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

- Združene države: \$23.00 na leto; \$11.50 za pol leta; \$7.00 za 3 mesece
- Kanado in dežele izven Združenih držav: \$25.00 na leto; \$12.50 za pol leta; \$7.50 za 3 mesece
- Petkova izdaja \$7.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

- United States \$23.00 per year; \$11.50 for 6 months; \$7.00 for 3 months
- Canada and Foreign Countries: \$25.00 per year; \$12.50 for 6 months; \$7.50 for 3 months
- Friday Edition \$7.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

No. 9 Thursday, Jan. 16, 1975

Slovenski narodni program iz l. 1944

Narodni odbor za Slovenijo v smislu odločbe svojih ustanoviteljev, izražene v narodni izjavi z dne 29. oktobra 1944, združuje v sebi vso oblast, ki je obsežna v treh vejah normalne državne strukture: v izvršni (vlada), zakonodajni (parlament) in sodni oblasti. Razen tega mu je bila izrecno priznana pravica suverena, t. j. državnega poglavarja. Zaradi hitro razvijajočih se razmer in izredno težkega notranjega položaja v okupirani Sloveniji te prerogative NO niso mogle biti v vsem obsegu uresničene, a to dejstvo mu pravic in dolžnosti ne odvzame in ne uniči.

Notranji sestav NO in njegovo poslovanje je bilo urejeno s posebnim sporazumom med tremi tradicionalnimi slovenskimi demokratičnimi strankami: krščansko-demokratsko Slovensko ljudsko stranko (SLS), liberalno Jugoslovansko nacionalno stranko (JNS) in Socialistično stranko Jugoslavije (SSJ). Ostale strančice, ki so se pojavljale za časa kraljevske Jugoslavije v Sloveniji, niso imele za seboj nobene tradicije in zgodovine, vsled česar se niso mogle za stalno uveljaviti in so hitro, kot so se pojavile, potem tudi splahnele s politične pozornice, vključno komunistično partijo.

Po medsebojnem dogovoru se je zastopstvo strank v NO določilo tako, da je dobila SLS kot daleč najmočnejša stranka enega člana več kot vse ostale stranke skupaj, dobila je predsednika in tajnika, dočim je mesto podpredsednika in drugega tajnika pripadlo ostalima strankama. Določene so bile tudi smernice za uspešno tehnično poslovanje NO. Ta sporazumni dogovor je v veljavi še danes.

Besedilo ustanovne listine NO (narodni program)

Zastopniki slovenskega javnega življenja po medsebojnem posvetovanju sklenejo sledečo

narodno izjavo:

Na temelju samobitnosti slovenskega naroda in na temelju narodnostnega načela zahtevamo:

1. — državno-pravno združitev vsega slovenskega narodnega ozemlja v ZEDINJENO SLOVENIJO, ki mora biti v geografskem, gospodarskem, prometnem in strateškem oziru tako zaokrožena celota, da bosta zavarovana nemoteni narodni in gospodarski obstoj in razvoj slovenskega naroda;

2. — federativno, na demokratični podlagi in socialno pravično urejeno kraljevino Jugoslavijo pod vladarsko hišo Karadjordjevičev, katere sestavni del je tudi narodna država Slovenija;

3. — tako federativno državo, da bodo narodne države kot sestavni deli imele tako stvarno področje, da bo izvrševala osrednja zvezna oblast le tiste naloge in imela le tiste prerogative, ki so ji z zvezno ustavo izrecno priznane in izvezte iz pristojnosti oblasti narodnih držav.

Zvezno ustavo jugoslovanske države sprejme ustavodajna skupščina, sestavljena iz zakonitih predstavnikov posameznih narodnih držav tako, da glasuje za njo kvalificirana večina zakonitih zastopnikov iz vsake narodne države;

4. — Temeljito socialno in gospodarsko preosnovno, ki bo uničila gospodstvo kapitala nad delom, priznala vsem delovnim slojem, družinam in poedincem njih socialno-gospodarsko funkcijo ter jim zagotovila človeka vredno življenje.

Za uveljavljanje teh narodnih zahtev ustanovljeni NARODNI ODBOR ZA SLOVENIJO kot vrhovna narodna oblast združuje začasno, dokler ne nastopijo urejene razmere, v svojih rokah pravice suverena in najvišje upravne oblasti.

Na narodni praznik, 29. oktobra 1944.

J. Andrejč
(pseudonim za škofa dr. G. Rožmana)

Lovro Kmet
(pseudonim za direktorja Bogomila Remca)

Sledi cca. 300 drugih podpisov.

Vse do sedaj opisano delo se je vršilo v tajni, konspirativni ilegali pod zemljo, kajti imelo je proti sebi tri zelo nevarne in močne nasprotnike. Prvi, naihujši sovražnik je bila nemška okupacijska oblast, ki je bila dotlej že odvečala v koncentracijska taborišča celo vrsto odličnih in vodilnih slovenskih ljudi, in je stopnjevala svoj teror nad narodom, čimbolj je čutila njegov odpor. V narodni izjavi iznesene zahteve so direktno nasprotovala nemškemu načrtu za most do Adrije in so zatorej veljale za nemštvu in posebej nacizmu sovražno stališče.

Drugi, ne veliko manj sovražni nasprotnik je bila komunistična "Osvobodilna fronta", ki je bila že pomorila

nešteto svojih nasprotnikov po ulicah, domovih in uradih, in sicer takih, ki so izpovedovali podobno politično bodočnost svojega naroda, kot je zapopadena v zgornji izjavi. Uresničitev takega programa, direktno nasprotnega komunističnim načrtom, za komunistizacijo Slovenije, bi pomenila propad komunizma. Odtod smrtno sovraštvo, ki je privedlo do strahotnega pomora slovenske narodne vojske po končanih sovražnostih, ker je ta bila branilec svobode, življenja in imetja pred terorjem komunistične Osvobodilne fronte in oborožena bramba narodnih aspiracij, izraženih v zgornjem programu.

Tretji protivnik politike iz tega programa je bila slovenska oblast v takratni Ljubljanski pokrajini.

L. P.

BESEDA IZ NARODA

Drobtinice z lemontskega hrička

1. Bodoča svetnica. — Papež Pavel VI. je oznanil 12. decembra 1974, da bo 14. septembra letos proglašena svetnikom blažena Elizabeta Ana Bayley Seton. To bo prva v Ameriki rojena svetnica. Prehitela jo je na oltar sv. Frančiška Cabrini, Italijanka, ki je delovala med italijanskimi priseljenci v Ameriki in umrla v Chicagu. Cabrini je postala ameriška državljanka in je torej prva ameriška svetnica. Največ zaslug si je spletla z ustanavljanjem bolnišnic, ki jih oskrbujejo sestre njenega reda, ki ga je ona ustanovila na prigovarjanje papeža Leona XIII.

Blaženo "mater Seton", kot jo ljubeče imenujejo usmiljenke, pa po vsej pravici lahko imenujemo ustanoviteljico katoliškega šolstva v Ameriki. V New Orleansu so sicer že pred njeno dobo delovale francoske uršulinke, a te niso bile začetnice farnih šol. Vzajale so hčerke boljših slojev.

Mati Seton je imela pestro življenje. Rojena Ann Bayley 1. 1774 v New Yorku v episkopalski družini, se je 20-letna poročila z Williamom Setonom v episkopalski cerkvi sv. Trojice v New Yorku. Njen mož je šel po trgovskih poslih v Italijo. Gospa Seton ga je spremljala. Imela sta pet otrok v devetih letih. William Seton je umrl leta 1803 v Italiji.

Tam se je Elizabeta seznanila s katoličanstvom in redovnicami, ki so delovale med ubogimi. Po vrnitvi v Ameriko si je dopisovala s prvim ameriškim škofom v Baltimoru. To je bil John Carroll. L. 1805 se je z vsemi petimi otroki pridružila katoliški Cerkvi pri Sv. Petru v New Yorku.

Nekaj časa je učila šolo v New Yorku, nato je ustanovila šolo za dekleta v Baltimoru, ki ji je predsedovala do l. 1809, ko je postala prva redovnica in ustanoviteljica ameriške veje usmiljenk sv. Vincencija Pavla. Prva materina hiša njene družbe v Ameriki je bila v Emmitzburgu. Tam je l. 1821 umrla in tam je tudi pokopana v bližini grobov njenih otrok. Kako jih je vzgajala, koliko je trpela, kako delovala, pove njen življenjski zapis — vreden čitanja...

2. Nas Slovence pa še posebno zanima, da bo letos — še ne vemo datuma — dosegla čast blažene grofica Marija Terezija Ledochowska, Poljakinja. Zivela je od l. 1863 do 1922. Ustanovila je misijonsko družbo sester sv. Petra Klaverja. Imajo svojo materino hišo v Rimu. Sestre delujejo za misijone v Afriki. Prošijo pomoči za afriške misijonarje. Tiskajo knjige v jeziku narodov, med katerimi delujejo misijonarji.

Te sestre delujejo tudi v Ameriki. Lep dom so si postavile v Chersterfieldu, Mo. Tudi v Ljubljani smo jih srečavali — ne vem, če so še zdaj tam...

Do zdaj so te sestre vedno volile Poljakinje za svoje vrhovne predstojnice. Lepo od njih, da dajo čast narodu, iz katerega je izšla Terezija Ledochowska. Razširjene so po Evropi, Afri-

ki, in Ameriki. Prvotni duh ustanoviteljice še vedno vlada med njimi. V vsem tem današnjem vrvenju niso spremenile niti kosa svoje redovne obleke niti pravil.

3. V Rimu že delujejo in raziskujejo življenje Pija XII. in Janeza XXIII. Brez dvoma bosta kmalu proglašena blaženim. Ne bosta imela toliko težko priti na oltar, kot jih imata Slovšek in Baraga. Češki misijonar, poznejši škof v Philadelphiji, ki je istočasno kot Baraga deloval v Ameriki, je bil proglašen že l. 1963 blaženim. Zganimo se, Slovenci! Izprosimo od Boga čudežev, da jih bo mogla Cerkve uvesti med blažene.

4. Naše sestre v samostanu na hričku so končale l. 1974 s svetno uro pred izpostavljenim Najsvetejšim. Z molitvijo in pesmi so se zahvaljevale Bogu za dobrote in milosti preteklega leta. Na praznik Razglašanja Gospodovega so pa imele duhovno obnovo, da si izprosijo božje blagoslova v tem letu, ki ga začinjamo. Končale so svojo pobožnost tudi s sveto uro pred Evharističnim Gospodom. Bog jim pomagaj, da bodo tako učile mladino, kot je Kristus učil. Velika je njih odgovornost, v sedanjih dobi še prav posebno, ko si Bogu sovražne sile prizadevajo dobiti mladino v njih vrste. Molimo veliko za vzgojitelje, učitelje, voditelje mladine! Da bodo njih varovanci poznaali pomen odpovedi, samozataje in žrtve in si to čednost tudi prisvojili.

5. Na južni strani našega posestva je golf igrišče. Lastnik ima ob cesti velikansko restavracijo. Tja nas je povabil, naj bomo 29. decembra lani njegovi gostje. Rade smo se odzvale, ker je blizu in nam ne bo škodilo, če po dolgih letih zopet enkrat vidimo restavracijo tudi od znotraj. Sestre so prišle od vseh bližnjih podružnic: iz Chicaga, Joliet, Bollingbrook, Itasca, še iz Sheboygana. Bilo naj je 65, praviijo. To je bilo lepo sestriško srečanje. Sestre so bile vse razigrane — kot doma smo se počutile v veliki božično okrašeni dvorani. Drugim gostom je bila dvorana od 5. do 6. pop. zaprta. Kakih 10 minut smo molile in nato pele razne božične pesmi. Po pozdravu restavracije in naše s. M. Rose smo zmolile molitev pred jedjo in nato so strežaji in strežajke začele "nositi" na mizo. Ne bom povedala, kak je bil menu, da komu ne zbudem skomin. Ponošna sem bila na naše sestre. Pred vsako je stal kozareček najboljšje kapljice, a so morali skojarj vse odnesti nazaj v kuhinjo — samo tupatam se je katera dotaknila kozarca in malo srknila radi lepšega. To omenjam, ker včasih čitam, da so tudi med sestrami in duhovniki alkoholiki. Bog nas varuj tega! S. David, kuharico, so sestre kronale za kraljico. Šal, smeja in petja je bilo dovolj.

Gospod restavratel nas je pa opazoval s hodnika. S. M. Rose se mu je zahvalila za gostoljubnost. Dejal je, da je srečen, ker

je tako imel priložnost spoznati sestre, ki so živahni, veseli ljudje. Tudi z veselostjo lahko dela redovnica reklamo za Kristusa. Tudi sv. Frančišek ni maral gledati okrog sebe čemernih obrazov.

6. V Domu za onemogle smo imeli polnočnico. Celebrant je bil p. Jožef Cagran, ofm. Pele so sestre dve slovenski pesmi, dve hrvatski in dve angleški. Tako so imeli naši varovanci vsaj nekaj, kar jih je spominjalo na polnočnice, ki so jih doživljali v prejšnjem življenju. Studentke so jim pa prejšnji teden pripravile "party" s petjem in jih obdarovale.

Vsem mojim čitateljem: Zdravo, milosti polno leto 1975!

s. M. Lavoslava

Vesela Ludvika ni več

MILWAUKEE, Wis. — Ze več kot 15 let imam lepo navado, da velikim ljudem, umetnikom in prijateljem z enakimi mislimi in vsem tistim, ki so me kadarkoli v življenju osrečili, izkažem svoje spoštovanje na dan njih smrti s tem, da v njih čast in spoštovanje zaigram črno mašo iz Verdijevega Requiem, katere nabožna muzika pretresa človeka do dna srca. V tej 90-minutni glasbeni črni maši se predam mislim na delo in življenje pokojnika.

Pretekli teden, 6. januarja, je umrl znani svetovni, ameriški tenorist Richard Tucker, ki sem ga parkrat poslušal v newyorški Metropolitanki, v Chicaski operi in parkrat tudi v Milwaukeeju. Tenorist R. Tucker je bil odlični pevec in igralec in kadar sem ga poslušal v kakršni koli operi, me je osvojil in očaral s svojim glasom. Drugi dan, 7. januarja 1975, pa je po dolgi in trpeti bolezni v bolnišnici sv. Luke umrl naš rojak in prijatelj Ludvik Vesel v starosti 61 let.

Z veliko zbranostjo sem ta večer poslušal Verdijevo črno mašo. Spomini so mi tekli nazaj, mnogo let nazaj, ko je bil pokojni Ludvik še krepkega zdravlja. Ni bil politik, niti umetnik, pač pa doboročren, pošten in zaveden Slovenec ter odkritosrčen družabnik. Spominjam se ga, kako je ponosno koračil v starokrajski lovski obleki in z lovskim klobukom z gamsovim krivkom ob nedeljah, ko je prihajal v cerkev sv. Janeza, še na Deveti cesti. Bilo ga je veselje videti. Neštetokrat smo doma ali pa v Triglavskem parku preživeli vesele urice, pri katerih je pokojni Ludvik bil vedno veselo razpoložen, kjer je pel pesmi s porednim besedilom. Njegovo vriskanje se je slišalo po celem parku.

Lepo nam je bilo takrat, lepo vse do trenutka, ko se je počasi začela vsesavati v njegovo dušo in telo nesrečna in zahrtna bolezen, kateri ni bil kos, ni se ji mogel z odločno voljo zoperstaviti. S časom se je bolezen poslabšala in zaslužil je, da ni več rešitve. Zato je postal na momente jezen na ves svet, postal je zagrenjen in se radi tega včasih znesel na svoje bližnje in prijatelje. Ko je pred par meseci pokojnemu Ludviku zagrozila še phlebitis, nam je postalo jasno, da se bo kmalu preselil v večnost. Ko se je črna maša bližala h koncu, sem dojel, da nam bo doboročreni in vrisajoči Ludvik Vesel ostal v naših srcih v trajnem spominu. Počivaj v miru in lahka naj Ti bo ameriška gruda!

Pokojni Ludvik Vesel se je rodil 13. avgusta 1913 v Moravčah, blizu Domžal. V najlepših letih je moral radi druge svetovne vojne in domače revolucije bežati s tisočimi drugimi v Avstrijo. Tu se je zagledal v sovaščanko Justino Aybelj, s katero sta se v Avstriji tudi poročila. Ko sta prišla v Milwaukee, sta z delom in svojo pridnostjo ustvarila lep dom in domače ognjišče. V zakonu se jima je ro-

VESTI IZ SLOVENIJE

Idrijski rudnik v stiski

Neki Peter Potočnik je pretekli mesec v ljubljanskem listu Delo takole opisal razmere v rudniku živega srebra v Idriji:

Z idrijskim rudnikom živega srebra je Jugoslavija v svetovni proizvodnji te edine tekoče kovine na petem mestu. Ta edini rudnik živega srebra — čez 16 let bo star 500 let — ima posebno mesto v slovenskem rudarstvu. Več kot 90 odstotkov proizvodnje izvozi na svetovni trg, zato je njegov položaj odvisen predvsem od svetovne cene živega srebra. Le-ta je bila leta 1972 najnižja po letu 1965 — je 218 dolarjev za jeklenko (34,38 kg). Tudi letošnje cene niso spodbudne — zadnja cena je 255 dolarjev, kar je trikrat manj kot pred desetimi leti. Toda, ali je nizka svetovna cena živega srebra začetek in konec vseh težav v rudniku, ki je v prvih devetih mesecih lani ustvaril le 656.000 dinarjev ostanka dohodka (za 83 odstotkov manj kot 1973) in le 45 milijonov dinarjev družbenega proizvoda, kar je ob upoštevanju 25-odstotne inflacije v bistvu za 21 odstotkov manj kot 1973? Ali je svetovna cena kriva, da rudnik nazaduje že deset let, da je oktobra odstopil direktor, pred nedavnim pa predsednik delavskega sveta, da se šele zdaj pripravljajo na preoblikovanje odnosov v duhu ustave?

So razmere na svetovnem trgu z živim srebrom krive, da se na prvi razpis za novega direktorja ob koncu oktobra ni nihče prijavil, da je od evidentiranih za delavsko kontrolo le eden izjavil, da je pripravljen delati v tem pomembnem samoupravnem organu?

Ta vprašanja postavljamo zaradi tega, ker smo vedno doslej dobili odgovor, da so za težave rudnika krive nizke cene živega srebra. Tudi v takšnih razmerah je nesprejemljivo iskati krivca zunaj nas, ker to pomeni, da zamenjujemo vzrok s posledico, ali pa resnico z lažjo. Pravo podobno razmerje nam uspeva prekrivati toliko časa, dokler se bolezen da skriti pred zdravniki pred kirurškim posegom.

Metoda dosedanjega dela in odnosov v rudniku je bila zunaj samoupravno dogovorjenih okvirov sporazumevanja in odločanja, saj je bila močnejša pot za do sego ciljev z izsiljevanjem in pritiski. Ustvaril se je odnos "mi — vi", oziroma delitev tisoč članskega kolektiva na ljudi, ki delajo, ustvarjajo in na tiste, ki pobirajo sadove njihovega dela. Kadarkoli je skupina ljudi kaj zahtevala, oziroma bolje rečeno grozila, se ji je ugodilo. Tudi ko so rudarji zahtevali jamski dodatek, so jim ugodili in ga izplačujo, četudi je gmojni položaj rudnika slab. In ker so se ljudje v rudniku navadili, da je le z izsiljevanjem moč uresničiti upravičene ali neupravičene zahteve in so jim pri tem samoupravni organi in delo političnih organizacij ovira, so tudi novembra za vsako ceno zahtevali izplačilo že običajne, v preteklih

dilo troje fantov, Ludvik ml., Viktor in Franki. K sreči je imel pok. Ludvik v tej nesrečni boleznii zvesto družico ženo Justino, ki mu je kljub velikim težavam ostala zvesta žena-samaritanka vse do njegove smrti.

Ko je v soboto, 11. jan., pri pogrebu v zvoniku cerkve sv. Matije v slovo zazvonil zvon, ni zvonil samo njemu, temveč je zvonil Tebi, meni, zvonil je vsem! Na pokopališču Mt. Olivet bo njegovo domovanje vse do sodnega dne. Naše globoko sožalje žaljujoci ženi Justini, sinovom Ludviku ml., Viktorju in Frankiju ter bratom Franciju Stefanu, Milanu, Pavlu, sestri Mariji ter ostalim sorodnikom.

L. G.

s pritiski pridobljene dodatne trinajste plače. Prav to je zaradi sedanjega položaja v rudniku, kjer trenutno ne vedo, ali bodo imeli v naslednjih mesecih dovolj denarja za izplačilo rednih osebnih dohodkov, izbilo sodu dno.

Res je, da bi moral rudar z nekaj več kot dva tisočaki na mesec zaradi težavnosti dela ob nevarnih živostrebrnih hlapih in negotovosti, ali bo še kdaj po vstopu v jamo zagledal sonce, za svoje delo dobiti boljše plačilo. Toda sedanja odeja v rudniku je prekratka, da bi pokrila upravičene zahteve rudarjev za večjiimi osebnimi prejemki. Ob tem, da bo nedvomno potrebna širša družbena pomoč za ureditev teh razmer, pa je seveda predvsem od zaposlenih v rudniku odvisno, kakšna bo produktivnost dela, izkoriščenost delovnega časa in ustvarjalnost. Na tem temelji namreč gospodarska rast, ki s cenejšo proizvodnjo omogoča lažje prenašanje tudi težav zaradi nizkih cen živega srebra.

Predvsem bo treba spremeniti dosedanja pravila igre. Nemogoče je pristajati na stare oblike sporazumevanja in odločanja z metodo pritiskov, groženj in izsiljevanj, kar v največji meri zamegljuje spoznanje, da ima rudnik z boljšo organizacijo dela, produktivnostjo, rentabilnostjo in ekonomičnostjo poslovanja, s cenejšim izkopom in predelavo rude možnost napredovanja tudi ob slabi svetovni ceni živega srebra.

Odprta nova cesta

Sredi preteklega meseca so odprli novo cesto med Portorizem in Piranom, ki je v celoti bila na novo trasirana, je ponoci osvetljena in ima pločnik. Je torej bolj podobna mestni ulici kot cesti.

Novo pokopališče v Mariboru

Novo pokopališče v Mariboru ob Ptujski cesti pri Sv. Miklavžu bo kmalu dokončno dograjeno. Nova površina znaša 60 ha, kar zadošča za 32.000 grobov.

Novo pokopališče leži v zelenem pasu. Najprej bodo začeli pokopavati na gozdnih parkovnih površinah. Medtem bodo na travnikih zasadili nove parkovne nasade. Kot osrednji objekt bo pokopališka zgradba, šest mrliških vež, sanitarije, hladilni prostor, cvetličarna in velik parkirni prostor.

Nov obrat v Mežici

Rudnik svinca s topilnico je najel posojilo 11 milijonov dinarjev pri Ljubljanski banki za odpiranje novih objektov in modernizacijo rudniške separacije. Na Mušeniku gradijo nov obrat, v katerem bodo zaposlili svoje delavce, ki so do sedaj delali v jami.

Preurejajo tudi filtracijo, povezujejo jamske revirje in izvozno napravo v Grabnu.

Več obiskovalcev Vrbe na Gorenjskem

Prešernovo rojstno hišo je lani obiskalo 17.553 otrok in 10.099 odraslih, kar je znatno več kakor v enakem obdobju predlani.

Obisk v Finžgarjevi rojstni hiši je nekoliko upadel. V zimskem času sta za obisk obe odprti od 9-12. in 14-16. ure. V obliki se dobijo razglednice, knjige pesnika in pisatelja ter spominske značke.

Zadnje vesti

Za zadnje vesti iz Slovenije poslušajte v Clevelandu in okolici Slovensko radijsko uro "Pesmi in melodije iz lepe Slovenije" vsak večer od ponedeljka do petka na postaji WXEN-FM na 106.5 MC, katero vodita dr. Milan in ga. Barbara Pavlovič.

A. Z.:

SPOMINI Z OBISKA DOMOVINE

XIV.

V Srednji vasi med Poljana in Gorenjo vasio stoji rojstna hiša umetnikov Šubicev. Bil jo je lahko najti, ker je bila zunaj vsa kričeča poslikana. Ko so jo Šubici pred kakimi 50 leti prodali, jo je novi lastnik prebilit.

Na več krajih Poljanske doline so kolonije lepih weekendov, grajenih v obliki šotorov, čisto na koncu doline, na Trebiji, pa velik letoviški dom. Gostilna, trgovina in drugi javni prostori pa menda ne donesajo toliko, da bi se sam vzdrževal, zato je že večkrat menjal lastnika.

Čeprav jih nisem videl, ne smem pozabiti omeniti podjetje "Jelovica" v Škofji Loki, ki je sodelovalo pri gradnji olimpijske vasi v Muenchenu in "Termike" v Poljanski dolini, ki je izdelalo streho za olimpijski stadion.

Ne Trebiji zavije cesta v breg na desno stran Sore. Se par sto metrov in smo na Fužinah, kjer je znana elektrarna, in kakega pol kilometra višje jez. Ta elektrarna je bila zgrajena okrog leta 1923, a je velika povodenj že leta 1925 porušila jez, leto pozneje pa se cevovod in del centrale. Obe nesreči sta bili za družbo katastrofa, ki je potegnila vse žirovsko gospodarstvo na rob prepada. Za posojila, ki jih je družba najemala za gradnjo in popravila, so jamčili — vede ali nevede — poleg članov tudi vsi večji posestniki in obrtniki, dve hranilnici in druge gospodarske ustanove. Ko smo po delavnicah svetili s svečami, petrolejkami in karbidovkami, je svetila elektrika po vseh gozdovih: posestniki so jih izsekali, da bi poravnali svoje obveznosti pri elektrarni, ali pa, da bi se vsaj malo pripravili za slučaj, ko jih bodo pognali na kant. Tudi župna cerkev je bila toliko zapletena v nesrečo, da ji je zvonar na hotela vzeti nove zvonove iz stolpov, ker niso bili plačani, čeprav so ljudje zbrali denar za nje. Končno se je ban dr. Natlačen usmilil ljudi in prevzel elektrarno z vsemi njenimi dolgovi v banovinsko last, Žirovci smo pa morali plačevati za električni tok dvojno ceno vse do druge svetovne vojne.

Tik nad jezero je Mohorjeva grapa, kjer naredi cesta oster ovinek; nad njo je zaraščan breg, pod njo pa strm padec do Sore. Idealen kraj za zasede. Res so tu partizani večkrat napadli kak nemški avto ali pošto in avtobus in Nemce postrelili, avtomobile pa zažgali. Še danes se čudim, da na tem mestu niso Nemci nikoli streljali talcev. Tudi moja gosta sta v Fužinski grapi malo zaskrbljeno vprašala: "Ali so Ziri na strmeh hribočkah?" Kot vsak tujec, sta bila tudi ta dva prijetno presenečena in po obisku sorodnikov naredila veliko slik v spomin. Zvečer jih je bratranec odpeljal nazaj v Ljubljano, naslednji dan sta pa šla s skupino v Avstrijo, Nemčijo, Švico, Italijo in Dalmacijo, pa pravita, da je bilo najlepše v Zireh.

Na Selu pri Šurku stoji skraj čisto v vrbe žalujke zakrit spomenik. Na tem mestu so 4. avgusta 1943 partizani prebili obroč, ki so ga Nemci kovali okoli njih v tridnevni hajki po Žirovskem vrhu.

Tiste dni smo bili Žirovci v velikih skrbeh. Že v nedeljo, 1. avgusta, se je pripeljal neki nemški višji častnik v spremstvu oklopnega avtomobila, v ponedeljek zjutraj ob pol štirih me je pa zbudila večja četa financiarjev, ki so šli mimo naše hiše. Ob šestih se je pripeljal kakih 30 različnih avtomobilov. Ko se je kolona ustavila na cesti pred hišo, sem bil prepričan, da bo to drugo preseljevanje. Po kratkem odmoru so se odpravili dalje. Kam? Zasedat Italijo ali preganjat partizane? Za prvo

nalogo jih je bilo premalo, za drugo preveč. Kmalu smo zvedeli da so se peljali skozi Novo vas v Lavrovec, kjer so odrezali partizanom umik v Italijo, potem jih pa gonili tri dni po 10 do 15 km dolgem Žirovskem vrhu proti Fužinam v past. Noč in dan je pokalo kakor na fronti. Tudi majhno letalo "štorklja" je nekajkrat priletelo pomagat. Nisem verjel, ko mi je prijatelj povedal, da je videl v nedeljo v Kladju kakih 800 partizanov, ki so bili na poti iz Jelovice na Dolenjsko. Rečeno jim je bilo, da bodo dobili na Žirovskem vrhu orožje in municijo, zato so prišli skoraj brez vsega. Med njimi je bilo nekaj Žirovcev, nekaj pa tudi med Nemci, ki so bili prisilno mobilizirani k SS. Ti so povedali, da je poveljnik hajke naročil vsem vojakom, naj ujamajo samo enega "bandita" živega, več jih ne potrebuje. Vendar smo že prvi dan videli večje število ujetnikov — fantov in deklet — ki so jih pripeljali zvezane v Sokolski dom na zasliševanje, potem pa dalje v Begunje.

4. avgusta zjutraj ob treh sem komaj zaspal, ko me je zbudilo pokanje in divje kričanje: "Juris! Smrt fašizmu!" in čez nekaj časa: "Živijo Stalin!" Tisto jutro sem šel po opravkih s kolegom na Selo. Nemci so bili še povsod ob cesti pripravljeni na napad. Pred Surkom je ležal velik ceste en sam partizan z veliko okroglo podplutbo na senčih. Iz raznih papirjev na prsih sem ugotovil, da se piše Kavčič, po domače Muhčev, iz Puštal pri Škofji Loki. Njegov partizanski ime je bilo Murn Alek-sandrov. Poleg njega je ležala triglavka z rdečo zvezdo, ki sem jo takrat prvič videl. (Kako leto pozneje sem bil v Škofji Loki, ko je peklenjski stroj, namenjen nekam drugam, predčasno eksplodiral ter porušil in zažgal Muhčevo domačijo.)

Kot pri vsaki grapi, so Nemci postavili tudi pri Šurkovi stražo s strojnico in žarometom, ki je razsvetljeval vsu noč gozd nad cesto. Kljub temu se je posrečilo večji skupini partizanov pod vodstvom mladega fanta iz naše sosesčine, da so se neopazno priplazili po praproti do straže. Vodja, ki je bil menda edini obojrožen s strojnico, je z rafalom razbil žaromet, nakar je vsa skupina kričeč udrla čez cesto. Po kričanju, ki se je razločno slišalo več kot kilometer daleč, sem sodil, da jih mora biti več sto. Nemci so potem še streljali in zadeli Muhčevega v sence, da je bil takoj mrtev.

Ko sem se čez nekaj minut vračal po isti poti, je ležal poleg prvega še drugi partizan na cesti. Tega so našli Nemci v koruzi pod cesto s prestreljeno nogo, da ni mogel bežati. Peljali so ga v Sokolski dom na zaslišanje, ker pa ni hotel nič povedati, so ga peljali nazaj in ustrelili.

Do tega dogodka nisem nemškim vojnim poročilom nič verjel. Ko sem pa bral v "Karawanken Bote" točno poročilo o uspehu hajke, sem začel verjeti. Če se prav spominjam, je bilo v tisti hajki ujetih 92 partizanov, mrtvih pa 45, pa tistih pritečenih, ki so jih našli ljudje pozneje po goščavah. Nemci niso šteli.

O krivdi tragedije se je potem mnogo govorilo. Nekateri so trdili, da je partizansko vodstvo že v soboto vedelo, kaj se pripravljajo, pa ni ukrenilo ničesar, drugi, da je bil v vodstvu nemški zaupnik, ki je vse izdal, tretji so pa dolžili "bevčke" in četnike, ki partizanom niso pomagali na pomoč. Dejstvo je, da je bil v Zireh mir, dokler je bilo vodstvo odporniškega gibanja v domačih rokah, šele, ko je isto prevzel neki "profesor Jaka" iz Ljubljane, so se začeli nemiri in umori.

Razen spomenika pri Šurku so v Zireh vsaj še štirje drugi

Rev. Leon Kristanc:

Slovenske jaslice v Ameriki

STOCKTON, Calif. — Naj s prispevkom "Slovenske jaslice v Ameriki" — namenjenim Ameriški Domovini še za predbožične dni, nadaljujem. Že omenjene jaslice po zamisli pokojnega župnika rev. Vitala Voduška v slovensko-hrvatski cerkvi in dan je pokalo kakor na fronti. Tudi majhno letalo "štorklja" je nekajkrat priletelo pomagat. Nisem verjel, ko mi je prijatelj povedal, da je videl v nedeljo v Kladju kakih 800 partizanov, ki so bili na poti iz Jelovice na Dolenjsko. Rečeno jim je bilo, da bodo dobili na Žirovskem vrhu orožje in municijo, zato so prišli skoraj brez vsega. Med njimi je bilo nekaj Žirovcev, nekaj pa tudi med Nemci, ki so bili prisilno mobilizirani k SS. Ti so povedali, da je poveljnik hajke naročil vsem vojakom, naj ujamajo samo enega "bandita" živega, več jih ne potrebuje. Vendar smo že prvi dan videli večje število ujetnikov — fantov in deklet — ki so jih pripeljali zvezane v Sokolski dom na zasliševanje, potem pa dalje v Begunje.

spomeniki padlim borcem: eden na pokopališču, eden na Združenem domu v Stari vasi, eden pred šolo in eden na Žirovskem vrhu.

Izstopili smo na končni postaji nasproti župni cerkvi sv. Martina v Zireh, na mestu, kjer je prej stala ljudska šola, ki je pa pogorela 1. 1944, ko so partizani neko noč zažgali in deloma minirali vse javne stavbe v Zireh: občinski dom, šolo, carinar-nico, novo in staro župnišče ter Sokolski in Zadrudni dom, ki je bil dograjen tik pred vojno. Najmanj je bil porušen Sokolski dom, popolnoma pa Zadrudni. Partizani so se prve dni s požari hvalili, potem so pa skušali zvrniti vso krivdo na "bevčke", vendar svojega priznanja niso mogli več prekaliti. Grozili so, da bodo minirali tudi cerkev, pa tega k sreči niso naredili. Njihova trditev, da se pod cerkvijo "bevčki", je bila preneurna, drugega opravičila pa niso našli. (Dalje sledi)

mimogrede zadevo obrazložim kot pojasnilo — ugovor ne-umestni trditvi, da prenehanju mnogih slovenskih župnij v ZD niso v veliki večini krivi verniki, večkrat pa duhovniki, ki so se iz lagodnosti odtujili svojemu ljudstvu in so se vtopili v takozvano angleško skupnost.

Že ob našem prihodu v jeseni 1949 je mestna uprava naredila načrte za izgradnjo moderne in široke veleceste skozi vlemesto z mnogoštevilnimi podvozi in nadvizi in je takozvani "Kranjski hrib" skoraj popolnoma izginil. Tako so bili premnogi Slovenci, kateri so bili tam kompaktno naseljeni okrog svojega ljudskega doma "Slovenian Home", prisiljeni, da so se izselili in si poiskali nove domove. In so se tako tudi odtujili slovenski fari in se prisiljeni vključili v farno skupnost v okrajih večinoma zunaj mesta, kjer so si poiskali ali postavili nove domove.

V bloku, kjer stoji cerkev in župnišče z lepo in obširno dvorano, opremljeno za predstave in ugodno za koncerte, ima mestna uprava tudi že izdelane načrte, da vsa poslopja podere in odstrani in postavi tam moderni Music Center. V vednosti vsega tega je škofija po smrti župnika Voduška imenovala kot naslednika le začasnega upravitelja Hrvata — "novonaseljenca". Ker sta prejšnja župnika bila Slovenca, je bila vrsta na Hrva-tu, ki se pa bridko zaveda, da je zadnji. Tako bo župnija, ki obstoja že nad 72 let in je cerkev ter dvorana z župniščem vse lepo in skrbno obnovljeno in tudi vse plačano, — prenehal.

Tako bo utihnila slovenska beseda, prenehala bo slovenska molitev in izginila bo slovenska pesem po sili razmer, ne pa po krivdi prejšnjega župnika ali sedanjega upravitelja, ki bo kljub lepim letom službovanja v ško-

fiji moral morda še čakati, da bo kot samostojni župnik dobil primerno faro, kar je že davno zaslužil. Tozadevno naj mimogrede omenim, da je pri podelitvah župnij že v navadi razlika med tukaj rojenimi ter tudi irskimi duhovniki in duhovniki "novonaseljenci" ali bivšimi begunci.

Ko sem v škofiji služboval že nad 15 let, mi je škof namignil na samostojno faro, o kateri sem pa vedel, da se ji je prednik, Irec po rodu, odpovedal, ker je bila zaradi zidanja cerkve in župnišča in šole zelo zadolžena, pa sem se mu zahvalil, da "sem že prestar" in sem si želel bolj primerne. Ponudil jo je mlajšemu kolegu, ki si je želel samostojnosti. Šest let se je trudil in ubijal, pa ker v svojih prizadevanjih ni uspel, se ji je tudi odpovedal. Po njegovem odhodu ima župnija že tretjega župnika. Drugi mlajši kolega je moral čakati 19 let, da mu je škof podelil majhno, podeželsko faro, kamor si nihče od domačih in irskih ni želel in je njeno upravo že po par letih spravil v red. Tudi pri irskih duhovnikih škof ne gleda na leta službovanja v škofiji. Prišli v škofijo iz Irske 1. 1967, je po treh letih že dobil udobno župnijo v mestu. Ko je preobširna škofija San Francisco 1. 1962 bila razdeljena še v tri škofije, nanovo ustanovljene, je bil v škofiji San Francisco le en duhovnik Slovenec, župnik pri slovensko-hrvatski fari, ker sta se dva kolega, naveličana neprijetnih zapostavljanj, izselila v Južno Ameriko in šla v misijone.

Zavedam se, da opisovanje teh razmer ni primerno za dopis v Ameriško Domovino, pa se mi zdi potrebno v ozirom na še omenjeno trditve v ljubljanski "Družini" od 22. septembra 1973 in priobčeni v Ameriški Domovini 29. okt. 1973, kjer je med opisovanjem 75-letnice fars sv. Štefana v Chicagu, ZDA, tudi neumestna in nepremišljena trditev, "da je mnogo župnij v ZDA, katerim so položili temelje slovenski naseljenci v letih 1890 - 1972, že opustilo slovenski značaj. Tega v veliki večini niso krivi verniki, večkrat pa duhovniki, ki so se odtujili svojemu ljudstvu in se vtopili v takozvano angleško skupnost." In je dopisnik v dotični trditvi vse tisto odobral s pripombo: "Dobro je zapisano, jaz bi k temu le dodal: Amen" — tako je. Podrobno sem obrazložil položaj slovensko-hrvatske fars in njeno umiranje v San Francisco. O stanju drugih fara in vzrokih hiranja pisati ne morem, ker mi razmere niso dovolj poznane.

V Chicagu obstoji vzorna slovenska župnija sv. Štefana (so ji pač dali močno pozitivno novonaseljenci — bivši begunci), kar omenja v omenjenem dopisu tudi verski list slovenskih škofij ljubljanska "Družina". Vodijo jo slovenski frančiškani in tako njihov predstojnik predlaga škofu vsakokratnega župnika in kaplana in ju škof brez zadostnega vzroka ne more odstraniti in prestaviti na angleško faro. In tako je v cerkvi in

v šoli slovenska beseda in slovensko okolje zagotovljeno morda še za kvečjemu dobo dveh generacij — in potem? Prepričan sem, da bodo duhovniki željni oskrbovati slovensko službo božjo in gojiti slovensko besedo, le bojim se, ko se bodo sedanjí farani umaknili — pomrli in jih bodo nasledili njihovi otroci, kateri se pod vplivom šol in okolice že utapljajo v angleško skupnost in bodo postali popolni Amerikanci, katerih predniki so bili požrtvovalni Slovenci, da bodo že postali nejevoljni in morda tudi že nezmožni slediti slovenski besedi. In bo tako tudi ta župnija začela hirati in bo zgubila slovenski značaj.

"V sosesčini je poljska župnija sv. Alberta, velikanska cerkev z ogromno farno šolo. Lansko leto so vse prenovili in obhajali 100-letnico farne šole. Od 2300 dijakov, ki so nekoč obiskovali to šolo, jih je v preteklem šolskem letu 1974 bilo vpisanih samo še 262. Škofija želi, da se šola in fara ukine, ker se ne more več vzdrževati. Menda bodo poslopja podrli, če ne bo prišlo do primerne rešitve, zadnja beseda še ni padla," — tako sem čital v Ameriški Domovini od 9. aprila 1974. Tako bo na žalost zopet prenehala ena izmed številnih, sedaj že poslednjih poljskih župnij v ogromnem Chicagu — z dvema katoliškima škofijama, kjer škofje vseskozi naseljevanja Poljakov, kateri so z velikim žrtvami gradili svoje cerkve in šole in Domove, niso bili voljni tem dati dovolj domačih, poljskih duhovnikov, kateri so se morali zadovoljiti po angleških župnijah; pa jih nihče ne dolži, da so se odtujili svojemu ljudstvu in se "vtopili v angleško skupnost". Povod za tako žalostno hiranje poljskih župnij so dali tudi ameriški škofje s svojim nepravilnim postopanjem v mnenju, da je Amerika "topilni lonec", v katerem se topijo in pomešajo vse narodnosti, nato pa iz njih nastane nov človek — pravi Amerikanec. Čast in hvala Bogu, da je II. Vatikanski cerkveni zbor pod vodstvom Sv. Duha opozoril zbrane škofo na močno narodno zavest in tradicijo novonaseljencev, katerim je treba pomagati v zvestobi narodu, veri in Cerkvi.

(Dalje sledi)

Za nižje letalske cene v domačem prometu

WASHINGTON, D.C. — Prometno tajništvo je odobrilo soglasju z gospodarskimi svetovalci zvezne vlade pretekli teden predlog za 10-odstotno znižanje cen v osebnem letalskem prometu v ZDA. Predlog je stavil Civil Aeronautics Board z namenom pobijanja inflacije in povečanja učinkovitosti v potniškem letalskem prometu gospodarskega razreda.

Predlog je naletel na močan odpor letalskih družb, ki trdijo, da bi njegova izvedba bila za nje gospodarska polomija. Prometni tajnik John W. Barnum je poudaril, da je zvezna vlada že dolgo na stališču, da morajo letalske družbe v potniškem prometu povečati število zasadenih sedežev, da morajo "prenašati več potnikov za manjšo ceno". Znano je, da nekatera letala niso zasadena niti do polovice.

Odpor proti povišanju vsote za prispevek SS

WASHINGTON, D.C. — Predlog posvetovalnega odbora za Social Security o povišanju vsote za plačevanje prispevka za Social Security od sedaj uvednih \$14,100 na \$24,000 letno je naletel na precejšen odpor v poslovnem svetu.

Vodniki podjetij izjavljajo, da bi to pomenilo hudo povečano obremenitev podjetij, ki bi morala ob takem povišku plačevati višje prispevke za Social Security v enaki meri kot uposlenci sami.

Help wanted Male or Female

JANITOR WANTED

Janitor needed at St. Mary's Church. Anyone interested call 761-7740. Living quarters available. (x)

Carst Memorials

Kraška kamnoseška obrt

EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV 15425 Waterloo Rd. 481-2237

MALI OGLASI

EUCLID CONDOMINIUM

Brick - 6 years old. Completely redecorated. Built-ins with matching refrigerator. 2 bedrooms, 1½ baths. Babbitt Rd., across from E. 237 St. Asking \$21,900 — owner 486-5684. (x)

FOR RENT

Four rooms up — Addison and Carl Ave. No children. Call 391-7051 after 5 pm. —(12)

1973 FORD NAPRODAJ

MAVERICK na 6. cilindrov in AM radio. (rust proofed) samo 17,000 mil, zelen. V prvovrstnem stanju. Kličite 481-9986. (12)

Barvanje znotraj in zunaj tudi papiranje. Nizka cena. Kličite 361-7946 —(12)

ODDA SE

stanovanje tri sobe, samo z enim otrokom v Collinwoodski naselbini na Waterloo Rd. Kličite 431-0628 (10)

V najem

se oddajo tri neopremljene sobe s kopalnico spredaj, zgoraj. Odaslim. Na E. 71 St. blizu St. Clair. Kličite 361-0989 po peti uri popoldne. (10)

Hiša naprodaj

Dvodružinska, vsako 4 sobe, spodaj vse opremljeno, zgoraj kuhinja opremljena, vse v dobrem stanju. Morate ogledati. Vsaki dan od 10. do 5. pop. Na 7413 Cornelia Ave. —(10)

EUCLID

od E. 250 St. velik bungalow, tri spalnice na prvem, velika soba zgoraj, velika kuhinja, rekreacijska soba in klet. Dvojna garaža. V srednjih tridesetih. STEVENS BLVD.

od Rt. 91, zidan osem let star, tri spalnice, rekreacijska soba, klet, velik lot, brez madeža. \$35,900.

IRIS LANE

od Rt. 91, ranč, dvojna priključna garaža, dve leti star, z aluminijem obit, tri spalnice, jedilna soba, klet. Prazna. Se lahko takoj selite. Poglejte in dajte ponudbo.

GLEN DRIVE

od Rt. 91, novi ranč, splits, z tremi spalnicami, vdolane omare, jedilne sobe, polna klet. Kvalitetno delo. Kličite, da vam pokažemo.

UPSON REALTY

UMLS

499 E. 260 St. RE 1-1070 Odprto od 9. do 9. (10)

FOR RENT

Three rooms, newly decorated, down in rear on 1206 Norwood Rd. Call 842-0072. (10)

V najem

E. 77 St. blizu St. Clair Ave. se oddajo štiri sobe, spodaj, v najlepšem stanju, karpetirano, in prenovljeno. Furnez in driveway. Nič živali. 361-5943. —(10)

STORE & APARTMENT

For rent on E. 61 St. Call 942-0620 (9)

Apartment For Rent

On 1083 E. 71 St. south of St. Clair, 6 large rooms, 2 bedrooms. Pay own utilities. \$75. See caretaker. 881-2574. (13)

Agri-Culture?

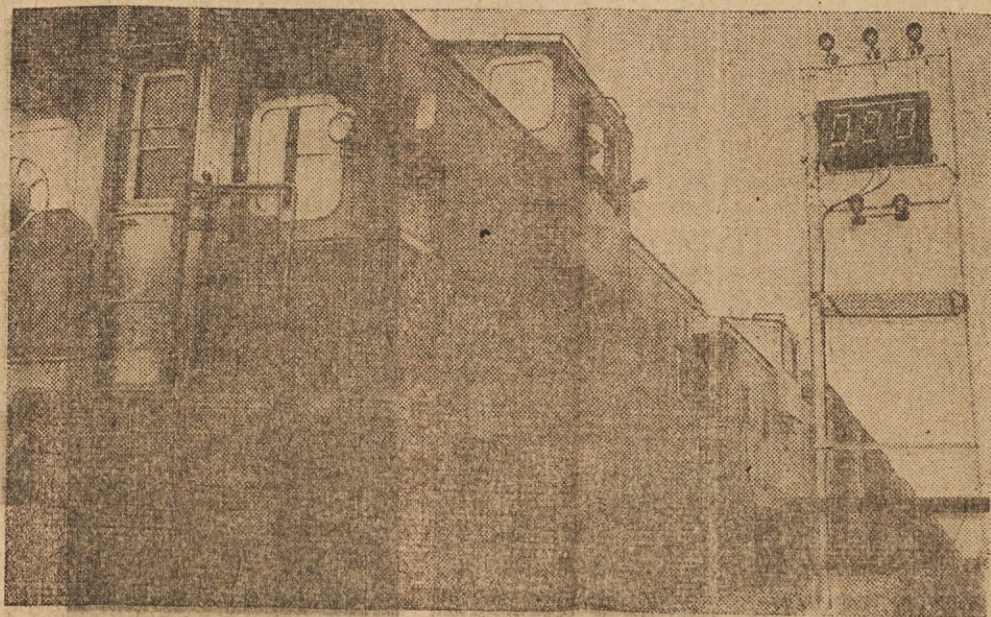
HOW'S YOUR

THERE'S MORE TO A STEER THAN STEAK!

HIDES AND FATS HEAD THE LIST OF SOME 80 DIFFERENT BY-PRODUCTS FROM GATTLE...

ONE OF THE LEAST KNOWN IS INSULIN, A LIFE-SAVER FOR DIABETICS. PANCREAS GLANDS FROM 1,500 CATTLE ARE REQUIRED TO PRODUCE JUST 1 OZ. OF INSULIN...

IN ALL 134 MEDICINES ARE PRODUCED FROM BEEF CARCASSES ALONE!!!

ELEKTRONSKI PREGLED — Na Burlington-Northern železnici so namestili elektronske naprave, ki nadzirajo ležaje koles na vozovih mimoitečih vlakov. Če bi bil imel kak voz vroč ležaj, bi naprava pokazala to s številkami. Ničle pomenijo, da je vse v redu.

VELIMIR DEŽELIĆ:

KRAGULJ

ROMAN IZ 9. STOLETJA

Tenkočutna cesarica odredi zato, čeprav so ji mnogi odsvetovali, da se bo v veliki dvorani cesarske visoke šole priredila javna razprava, kjer bo Janis svobodno razložil svoje trditve, a pobijal jih bo mladi učitelj, učeni Fotij. Naj se javno razgovori in razreši, o čemer se šepeta za hrptom.

Kako je cesarica odbrala vprav Fotija, da se nateza z Janisom, ni vedel nihče.

Po učenosti in sposobnosti je bil vsekakor prvi, toda doslej se ni hotel nikjer preveč izkazovati. V spornih vprašanjih je zmerom govoril zavito, prevejano in dvoumno. V dvorskem življenju se ni ogreval niti za Teoktista niti za Bardo, ne za častnike ne za menihe, ne za modre ne za zelene. Trudil se je, da bi bil vsem enako dobrodošel človek znanja. Janisovi pristaši so bili neugodno presenečeni, ker so mislili, da je Fotij na dnu duše vendarle njihov; saj stoji za njimi tudi vojaštvo, ki bo končno odločilo, ko pride do obračuna. Menihi pa so se bali, da bi mogel Fotij v odločilnem trenutku omahnuti in odpasti od vere. Radi uspele domislvice bi izdal prijatelje. Saj je nedavno pred velikim številom slušateljev nepričakovano, nalašč, samo da bi poskusil svojo govorniško izvedenost in domiselnost, začel dokazovati, da ima človek dve duši; eno angelsko, drugo živalsko. Mladi njegov učenec Konstantin se je takrat vzdignil in ga vprično vseh opomnil:

"Zakaj, učitelj, ubijaš s širjenjem te zmote mnoge duše slušateljev?"

Fotij je z nasmeškom vrnil: "Rad bi malo zmedel starega patrijarha Ignacija."

A Konstantin plane takrat s sveto jezo in se upre: "O slepo in pogubno modrovanje! Kakor telesne oči, naj bodo še tako velike in razprte, ne vidijo v daljavo, ako so zastrte z dimom in prahom, tako tudi široko odprte oči tvojega znanja ne vidijo prave poti, ker so zaslepljene z dimom častihlepija in zavisti. Zaslepljen si, učitelj, s strastjo in ne vidiš, kolikim ljudem sekaš rane s svojim znanjem!"

Neki menih se je tedaj spomnil prerokovanja častitega puščavnika Joanika, ki se je na Olimpu razjokal nad Fotijem in zaječal: "Gospod, Gospod, Fotij ne bo šel po tvoji poti!"

Onega dne, ko bi se morala začeti razprava, je zgodaj zjutraj stopil pred cesarico dvorni zdravnik in naznanil, da je Fotij ohripel in ima hude bolečine v vratu, zato ne bo mogel govoriti v veliki dvorani Magnaura.

Ta vest močno preplaši cesarico Teodoro, toda ko izve oče Rdečebredac za cesaričino žalost, vzklikne ko navdahnjen:

"Konstantin! Naš mladi filozof Konstantin bo branil svete podobe pred Janisom! Dal bo Bog, da bo mladi David porušil velikana Golijata!"

In oče Nikolaj se podviza sam, da bi takoj poiskal Konstantina; pa ker je bil pri jutrnji službi božji, pokliče Mileta:

"Teci, najdi mi mladega gospodarja! Moram mu povedati, da bo pred Janisom branil svete podobe in nas vse. Radi Kristusa!"

Brž sta ga našla, saj je dobri Mile vedel, kje v Hagiji Sofiji Konstantin najraje moli.

A svojega mladega gospodarja je videl Mile samo dvakrat tako iz sebe ko zdaj. Prvič, ko je stal ob mrtvaškem odru svojčlovek znanja. Janisovi pristaši so bili neugodno presenečeni, ker so mislili, da je Fotij na dnu duše vendarle njihov; saj stoji za njimi tudi vojaštvo, ki bo končno odločilo, ko pride do obračuna. Menihi pa so se bali, da bi mogel Fotij v odločilnem trenutku omahnuti in odpasti od vere. Radi uspele domislvice bi izdal prijatelje. Saj je nedavno pred velikim številom slušateljev nepričakovano, nalašč, samo da bi poskusil svojo govorniško izvedenost in domiselnost, začel dokazovati, da ima človek dve duši; eno angelsko, drugo živalsko. Mladi njegov učenec Konstantin se je takrat vzdignil in ga vprično vseh opomnil:

Mile je začutil nepremagljivo potrebo, da nekaj napravi za svojega gospodarja. Odprl je vso moč svojega preprostega duha in nekaj zajel: Vzel je ono najlepšo sliko, ki jo je bil prinesel iz Soluna; ono sliko svete Device, ki jo je nekoč Metod preslikal v solunski cerkvi Hagije Sofije; one svete Device, ki z razprostrtimi rokami in dlanmi, obrnjenimi navzgor, kaže v višave.

"Devica iz Hagije Sofije. De-

NOVI NAČELNIK — Splošno pričakujejo, da bo kong. Al Ullman, demokrat iz Oregona, imenovan kot naslednik M. Millsa za načelnika Domovega odbora za pota in sredstva.

vica svete modrosti, bo varovala mladega govornika, svojega izbranca!"

Velika dvorana Magnaura v cesarski visoki šoli je bila nabito polna ljudstva. Večina je prihitela, da bi se pozabavala nad borbo prebrisanih govornikov, da bi videla skrivnostnega starca, o katerem se je po Carigradu šušljalo, da je čarovnik in brat hudičev; da bi se nagledala Fotija, o katerem se je zmerom bolj širil glas radi njegove velike lepote. Malokdo je vedel, da je Fotija prav zadnji čas zamenjal mladi filozof Konstantin; pa ko je bilo to proglašeno, je nastal v dvorani hrup. Nekateri so se jezili, misleč, da bo bolj zanimiv; drugi se čudili, odkod ta novinec Konstantin, da gre v tekmo z izkušenim starcem Janisom; ljubitelji svetih podob so se prestrašili, a skrivni sovražniki zveselili, zakaj v tej javni razpravi so videli obnovo nekdanjih borb. Ko je vstopila cesarica Teodora, se ji je poznalo, da je tudi ona zelo vznemirjena, a kar je budilo še večji sum.

Barba se je izzivalno nasmihal logotetu Teoktistu v lice, ta pa si je zlovollno pulil biserno ogrlico. Teoktist se je sploh upiral tej javni razpravi, s katero se znova načenja verski spor; saj ga je vendar že cerkvena sinoda rešila. Zdaj pa bo to vprašanje trgal okretni, lokavi, izkušeni starci s kar navprek izbranim, skromnim, prostodušnim mladencem, njegovim žlahtnikom.

Samoljubnega Janisa je ozlovoljila taka izbira in začel je govor z žalitvami, ki jih je vrgel v Konstantina vprično vseh:

"Ne spodobi se meni, starcu, boriti se z mladim. Ne dosežeš niti podnožja moje stolice, Konstantin, še se ti mleko cedí iz ust."

Cesarica poišče z očesom očeta Nikolaja, Barda ošine z očmi, a logotet Teoktist se grize v ustnice. Nekateri slušatelje razveseli tako izzivanje, a mnoge užali. Konstantin zardi in je še lepši, mlajši in milejši. S toplim, zvočnim glasom odvrne starcu:

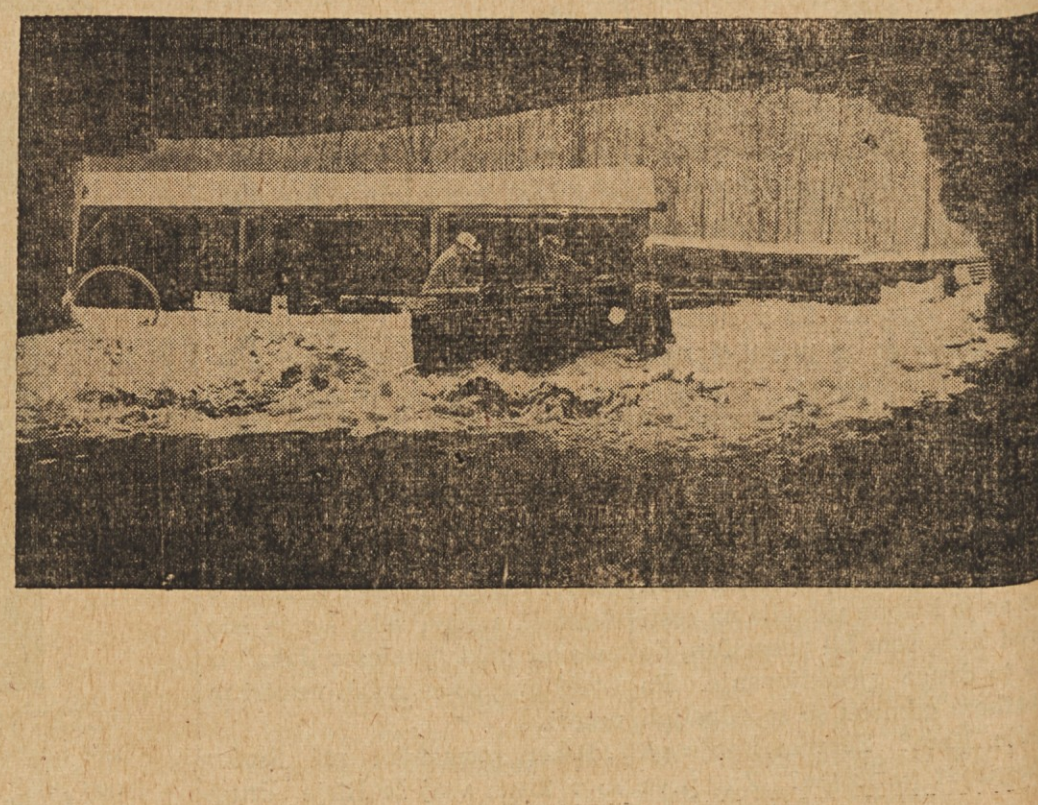
"Iz zemeljskega blata je naše telo, a duha nam je vdihnil Bog.

ZA LETALSKO OKNO — Delavec drži v roki tanko vinilsko plast z okroglimi izrezi. Te plasti vlagajo med steklene plošče v prednjem delu pilotskih kabin v letalih. Okno kabine je tako čvrstejše in ga je mogoče z ogrevanjem ohranjati čistega. Slika je bila posneta v PPG Industries v Huntsvillu, Ala.

Premog zopet v ospredju...

Ko je postalo olje predrago, je dobil premog, ki so ga v zadnjih desetletjih potiskali ob stran zaradi njegove "umazanosti", zopet veljavo. Njegove rezerve v zemlji so veliko večje od olja, zato bo še dolgo igral veliko vlogo kot glavno gorivo. V naši deželi trdijo, da so zaloge tolikšne, da bi pri sedanjem obsegu porabe vzdržale kakih 1300 let. V Veliki Britaniji so obsežni in bogati premogovniki v Walesu. Na sliki zgoraj v sredini vidimo 15 let starega fantiča, ki se je pridružil delu v rudniku kot vajenec. Pod njim je star rudar v istem rudniku. Na levi spodaj vidimo dva rudarja pred vhodom v premogovnik v Ukrajini v Sovjetski zvezi, na desni zgoraj naprave za čiščenje premoga v Kingsportu, Tenn., na desni spodaj pa rudarja na motornem vozilu pred rudnikom v Hydenu v Kentuckyju.

Oglašujte v naših malih oglasih

- ČE PRODAJATE ali kupujete rabljeno pohištvo,
- ČE IŠČETE ali oddajate stanovanje,
- ČE POTREBUJETE delovno moč,
- ČE IŠČETE zaposlitev,
- ČE PRODAJATE ali kupujete nepremičnine —

dajte mali oglas v

AMERIŠKO DOMOVINO!

Pokličite HE 1-0628.

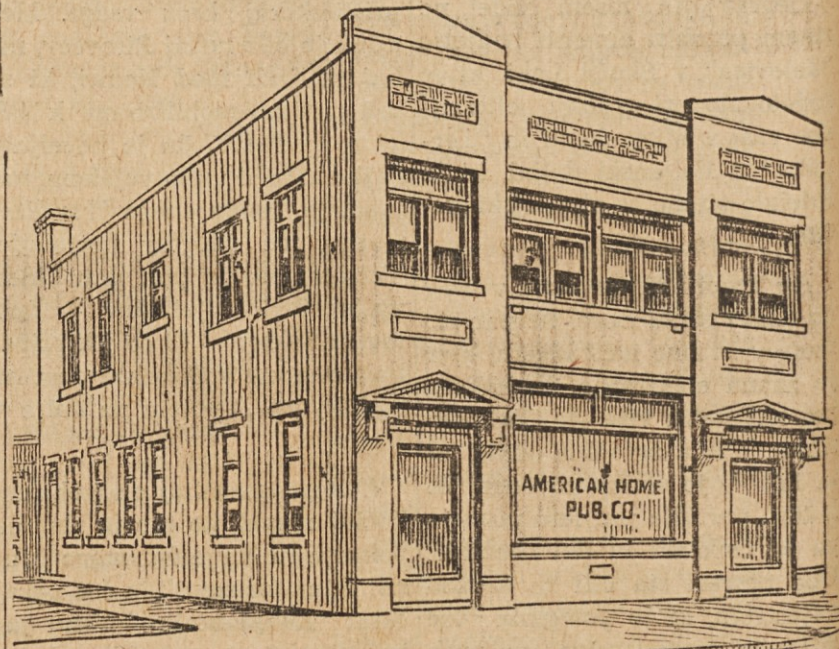
EUCLID POULTRY

V zalogi imamo vedno očiščene piščance, na kose zrezane, popolnoma sveža jajca ter vseh vrst perutnine. Pridite in si izberite!

HOWARD BAKER

549 East 185 Street, Euclid

531-8187

Za vsakovrstna tiskarska dela

» priporoča

TISKARNA AMERIŠKE DOMOVINE

6117 St. Clair Avenue

Cleveland 3, Ohio

tel. HE 1-0628

TRGOVSKA IN PRIVATNA NAZNANILA

Vse tiskovine za društvene prireditve:

okrožnice, sporedi, vstopnice, listki za nakup okrepčil.

Spominske podobice in osmrtnice.

Najlepša izdelava - Prvovrsten papir - Hitra postrežba

NAROČAJTE TISKOVINE PRI NAS!

TRGOVSKE TISKOVINE - PRIVATNE TISKOVINE

Male & Female Help Wanted Help Wanted Male or Female

OLYMPIC CITY
1976

Live and Work in Beautiful Montreal

THE MONTREAL GENERAL
HOSPITAL

(McGill University Teaching Hospital)

Offers excellent immediate opportunities for

REGISTERED-NURSES

LPN'S

Attractive modern building. Active Inservice Education program. Superior fringe benefits.

For further information write, wire, or call in confidence to:

THE DIRECTOR OF NURSING

THE MONTREAL GENERAL HOSPITAL

1650 Cedar Avenue

Montreal, Quebec H3G 1A4 CANADA

or call (514) 937-6011